

EYDÍS KATLA GUÐMUNDSDÓTTIR

ÞRÓUN NÁMS- OG STARFSFERILS NÁMSMANNA Í GRUNNMENTASKÓLANUM

Niðurstöður rannsóknar sem var unnin í meistaranámi í náms- og starfsráðgjöf við Háskóla Íslands 2012 á áhrifum náms í Grunnenntaskóla á þróun náms- og starfsferils þátttakenda.

Markmið rannsóknarinnar var að kanna hvað verður um þá einstaklinga sem ljúka námi í Grunnenntaskólanum. Skoðað var hvort námið hafi haft áhrif á þróun náms- og starfsferil þátttakenda, hvaða áhrif það hafi haft á sjálfsmynd þeirra og hvernig náms- og starfsráðgjöfin skilar sér til þátttakenda. Rannsóknin byggir á spurningalista sem var lagður fyrir 427 þátttakendur sem lokið höfðu Grunnenntaskólanum á árunum 2003–2010. Niðurstöður benda til þess að nám í Grunnenntaskóla hafi virkað sem hvatning til frekara náms. Rúmlega helmingur þátttakenda hefur farið í nám að loknu námi í Grunnenntaskólanum. Einnig sýna niðurstöður að hlutfall þeirra sem voru án atvinnu fyrir þátttöku í Grunnenntaskólanum hefur minnkað að afloknu náminu. Langflestir þátttakendur telja auk þess að námið hafi eflt sjálfstraust þeirra, þeir séu færari um að veða og meta möguleika sína til frekari færniuppbyggingar og öruggari með að skipuleggja starfsferil sinn eftir námið.

Þátttakendur eru ánægðir með náms- og starfsráðgjöfina og mjög ánægðir með Grunnenntaskólann. Þær niðurstöður eru vissulega hvatning þeim sem starfa á vettvangi fullorðinsfræðslu að námstilboðið hafi hagnýtt gildi fyrir þátttakendur og síðast en ekki síst að það sé þeim hvatning sem hafa stutta skólagöngu að baki og vilja hefja nám að nýju.

Eydís Katla Guðmundsdóttir

„2020“ MARKMIÐ STJÓRNVALDA

Á síðustu áratugum hafa orðið gríðarlega miklar breytingar á vinnumarkaði. Hröð tækniþróun og alþjóðavæðing gera sífellt meiri kröfur til hæfni starfsmanna og þekkingar á tilteknum sviðum. Fyrirtæki og stofnanir sækjast í auknum mæli eftir menntuðu fólki en áður þar sem störf eru orðin sérhæfðari. Þessar breytingar hafa orðið til þess að einstaklingurinn þarf sífellt að tileinka sér nýjungar í starfi til þess að vera samkeppnishæfur á vinnumarkaði. Á Íslandi hefur þessi þróun líka orðið sem gerir þá kröfu til fólks að það sé í stakk búið að takast á við þær breytingar er hafa orðið og munu verða í nánustu framtíð. Menntun fólks skiptir því miklu máli þegar kemur að atvinnutækifærum, það er að segja hvort einstaklingur hafi þá reynslu eða hæfni sem til þarf til ákveðins starfs. Til þess að búa sig sem best undir fjölbreyttari störf og vinnumarkað sem er í sífelldri þróun þarf einstaklingur að afla sér menntunar, þannig stendur hann betur að vígi en þeir sem minnstu menntunina hafa.

Þegar lítið er til þeirra markmiða sem stjórnvöld hafa sett sér fyrir árið 2020, að ekki meira en 10% þjóðarinnar verði án formlegrar menntunar í stað 31% eins og nú er, þá

má gera ráð fyrir því að kröfur um menntun og símenntun verði sífellt meiri. Ein af þeim leiðum sem færar eru þeim, sem stutta skólagöngu hafa og vilja efla sína færni til frekara náms og takast á við ný verkefni í starfi, er Grunnenntaskólinn. Markmið hans eru jafnframt að stuðla að jákvæðu viðhorfi til náms og efla sjálfstraust einstaklingsins. Þar sem fullorðnir einstaklingar hafa ólíka reynslu að baki er mikilvægt að námið sé sniðið að þörfum hvers og eins og að tekið sé tillit til námserfiðleika nemendanna. Ef vel tekst til er gert ráð fyrir að einstaklingur sem lýkur Grunnenntaskóla hafi öðlast sterkari sjálfsmynd og að hugsanlega verði það honum til framdráttar á einhverjum sviðum og jafnvel hvatning til frekara náms.

GRUNNMENTASKÓLINN – TILURÐ OG INNIHALD

Árið 2001 var Grunnenntaskólinn haldinn í fyrsta skipti og var honum ætlað að koma til móts við fólk á vinnumarkaði sem vildi efla sig í almennum greinum. Þeir sem stóðu að undirbúningi námsleiðarinnar voru Menningar- og fræðslusamband alþýðu (MFA), Efling-stéttarfélag, Starfsafl og

Tafla 1. Menntun þátttakenda í Grunnmenntaskólanum

Símenntunarmiðstöð	Fjöldi nemenda sem lauk náminu	Fjöldi þátttakenda sem fengu könnunina senda	Hlutfall
Farskólinn	36	32	89%
Fræðslumiðstöð Vestfjarða	41	40	98%
Fræðslunet Suðurlands	47	46	98%
Miðstöð símenntunar á Suðurnesjum	206	25	12%
Mímir-símenntun	315	120	38%
Símeý	150	70	47%
Símenntunarmiðstöðin á Vesturlandi	79	71	90%
Viska	30	15	50%
Þekkingarnet Austurlands	8	8	100%
Alls	912	427	47%

menntamálaráðuneytið. Menntamálaráðuneytið veitti upphaflega styrk úr sjóði sem studdi þróunarverkefni í framhaldsskólum og fullorðinsfræðslu til þess að koma skólanum á laggirnar. Síðar samþykkti Starfsafl, sem er fræðslusjóður Flóabandalagsfélaganna að greiða námsgjald þátttakenda. Skólinn var byggður á reynslu af MFA skólanum en hann hafði verið rekinn frá árinu 1993 og var í rauninni nýtt tækifæri fyrir fólk með stutta skólagöngu. Árið 2002 var námsleiðin eingöngu ætluð félögum í Eflingu en í dag er Grunnmenntaskólinn kenndur við allar símenntunarmiðstöðvar á landinu sem eru samstarfsaðilar Fræðslumiðstöðvar atvinnulífsins (FA). Námsleiðin er og hefur verið frá upphafi 300 kennslustundir og námsþættirnir þeir sömu, það er íslenska, enska, stærðfræði, upplýsingatækni, verkefnavinna, þjónusta, sjálfsstyrking, námstækni og gerð færnimöppu. Einnig fá nemendur náms- og starfsráðgjöf við lok námsins. Í ráðgjöfinni er áhugasvið einstaklings kannað og farið yfir sterkar og veikar hliðar hans og einstaklingurinn setur sér markmið. Námsmatið byggist síðan á sjálfsmati nemandans og frammi-stöðumati frá kennurum sem nemendur fá við skólaslit. Í dag er Grunnmenntaskólinn námstilboð fyrir fullorðið fólk hvort sem það er á vinnuarkaði eða í atvinnuleit.

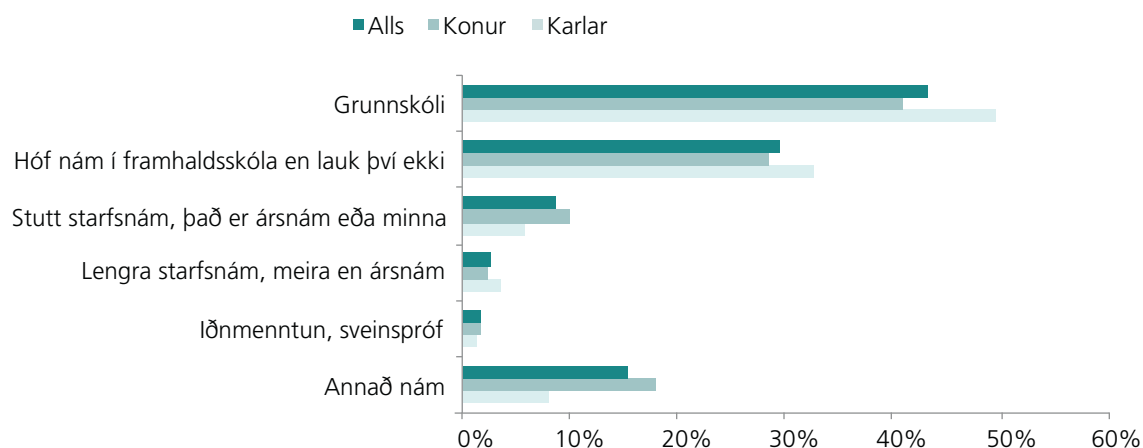
ÞÁTTTAKENDUR Í RANNSÓKNINNI OG MÆLITÆKIÐ

Þátttakendur í þessari rannsókn voru þeir einstaklingar sem lokið höfðu námi í Grunnmenntaskóla við símenntunarmiðstöðvar landsins og samþykktu að taka þátt. Þátttakendur voru á aldrinum 17–66 ára og var meðalaldur þeirra 41 ár. Karlar voru 71 (27%) og konur 192 (73%). Þær tölur eru í samræmi við tölur sem Fræðslumiðstöð atvinnulífsins hefur tekið saman um kynjahlutfall þátttakenda á vottuðum námsleiðum á fyrri helmingi ársins 2010 en þar voru konur 64% þátttakenda. Markhópur símenntunarmiðstöðvanna, hvað varðar þátttakendur í Grunnmenntaskólanum, er fólk með stutta formlega skólagöngu og samræmast niðurstöður á menntunarstöðu þátttakenda þessarar rannsóknar þeim viðmiðum. Stærsti hluti þátttakenda eða 43% hefur lokið grunnskólaprófi og 29% hefur hafið nám í framhaldsskóla en ekki lokið.

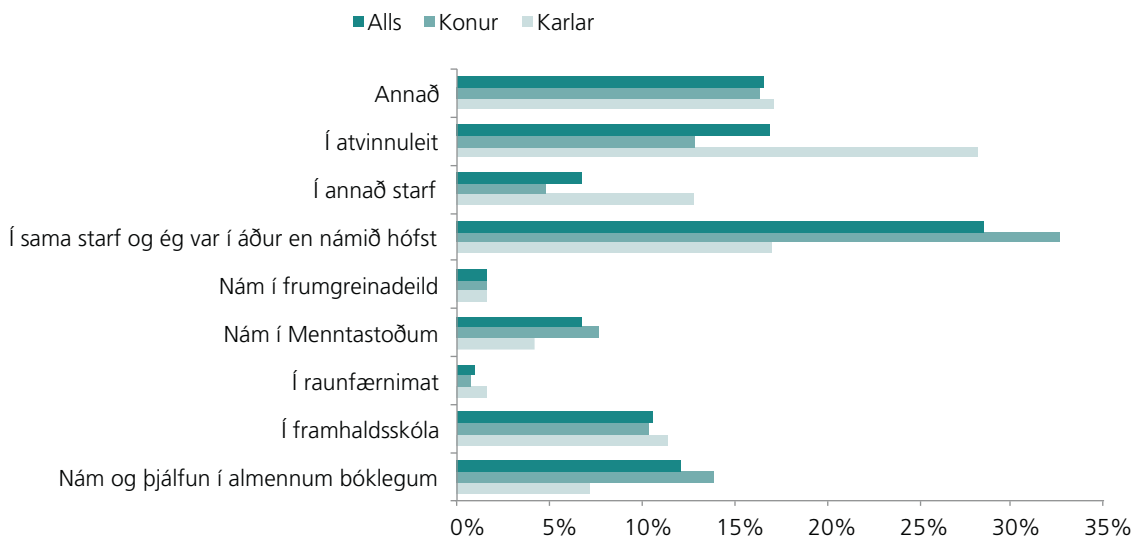
Við vinnslu á spurningalistanum var fyrst og fremst stuðst við rannsóknina Raddir fullorðinna í ráðgjöf (Voice of users), sem gerð var árið 2010. Sú rannsókn var samstarfsverkefni Norðurlandanna og var markmið með henni meðal annars að auka skilvirkni og gæði í ráðgjöf fyrir fullorðna. Einnig var höfð til hliðsjónar skýrsla sem ráðgjafarfyrirtækið Kná gerði fyrir FA um mat á námskeiðunum Aftur í nám og Skref til sjálfshjálpar í lestri og ritun árið 2009 en þau námskeið hefur FA þróað.

Heildarfjöldi spurninga í listanum var 31 og var áætlað að það tæki þátttakendur 15–20 mínútur að svara honum. Spurningalistanum var skipt upp í þrjú svið eða þemu. Sviðin eru: *Skólaganga og starfsferill fyrir og eftir námið í Grunnmenntaskólanum* (15 spurningar), *Um námið í Grunnmenntaskólanum* (6 spurningar), *Náms- og starfsráðgjöf* (6 spurningar). Að auki voru þrjár spurningar um bakgrunn þátttakenda og í lokin ein opin spurning almennt um námið í Grunnmenntaskólanum þar sem þátttakendum gafst kostur á að tjá sig út frá reynslu sinni.

Mynd 1. Hvað á best við um menntunarstöðu þína áður en þú hófst nám í Grunnmenntaskólanum? (N=263)

Mynd 2. Staða karla og kvenna í námi strax eftir þátttöku í Grunnmenntaskólanum (N=263)

STAÐA EINSTAKLINGA Í NÁMI FYRIR OG EFTIR ÞÁTTTÖKU Í GRUNNMENNTASKÓLANUM

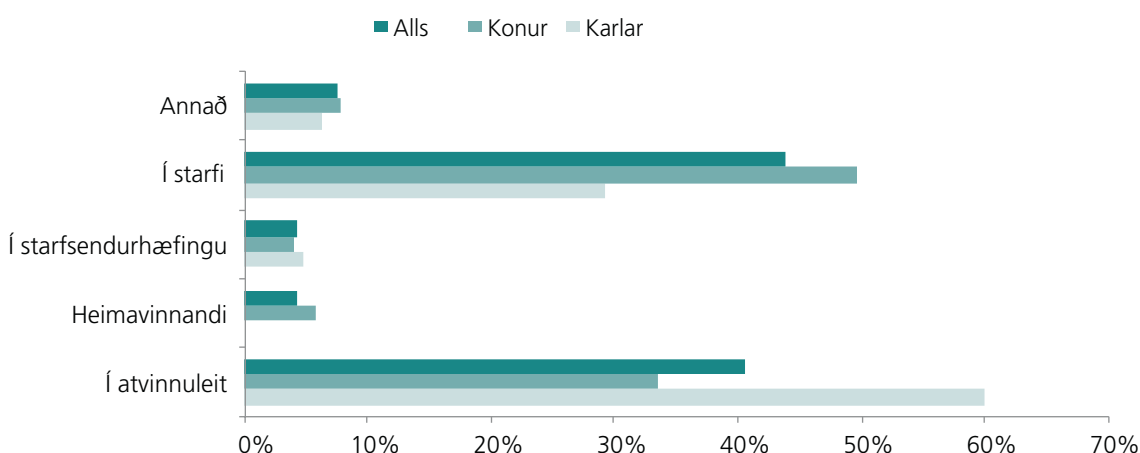
Á mynd 1 má sjá hvaða menntun þátttakendur höfðu að baki fyrir námið í Grunnmenntaskólanum. Langstærsti hluti þátttakenda var með grunnskólapróf eða tæp 50% og um 33% þeirra hófu nám í framhaldsskóla en luku því ekki. Rannsóknir um brotthvarf úr námi hafa sýnt að 30% íslenskra ungmenna hætta í námi (Menntamálaráðuneytið, 2010). Af

niðurstöðum þessarar rannsóknar má því draga þá ályktun að hér sé um brotthvarfsmendur að ræða (Menntamálaráðuneytið, 2010).

Í ljós kom að rúmlega þriðjungur þátttakenda hefur haldið áfram í einhvers konar nám strax að afloknu námi í Grunnmenntaskólanum sbr. mynd 2.

Í niðurstöðum sem sýna hversu margir hafa á þeim tíma sem liðinn er hafið nám að nýju má sjá að 46% þátttakenda hefur ekki hafið nám en 54% hefur gert það og var ekki marktækur munur á svörum karla og kvenna ($\chi^2(1, N=263) = 0,012, p > 0,05$). Niðurstöður sem greina frá því hver staða

Mynd 3. Staða á vinnumarkaði fyrir þátttöku í Grunnmenntaskólanum (N=263)

Þátttakenda er gagnvart námi eða starfi þegar könnunin var lögð fyrir sýna að hlutfall þátttakenda sem enn var í atvinnuleit er 19%, 10% voru í bæði námi og starfi og 15% voru í námi. Ekki kom fram marktækur munur á svörum karla og kvenna ($\chi^2(5, N=263) = 9,578, p > 0,05$). Þegar skoðað er nánar í hvers konar námi þátttakendur voru, sýndu niðurstöður meðal annars að rúmlega 15% voru í bóklegu námi í framhaldsskóla, 10% voru í iðnnámi, 9% í starfsnámi í framhaldsskóla og 15,4% voru í námi í Menntastöðum.

ÞÁTTTAKA Í GRUNNMENNTASKÓLANUM OG ÁHRIF Á STARFSFERILSPRÓUN

Á mynd 3 má sjá hver staða þátttakenda á vinnumarkaði var áður en þeir hófu námið í Grunnmenntaskólanum.

Langstærsti hluti þátttakenda var í atvinnuleit og marktækur munur kom fram á svörum karla og kvenna ($\chi^2(4, N = 263) = 16,047, p < 0,05$). Hlutfall karla í atvinnuleit (60%) var mun hærra en hlutfall kvenna (33,5%). Eftir námið þá hefur hlutfall þeirra sem er í atvinnuleit farið minnkandi úr 40,6% í 19,2%.

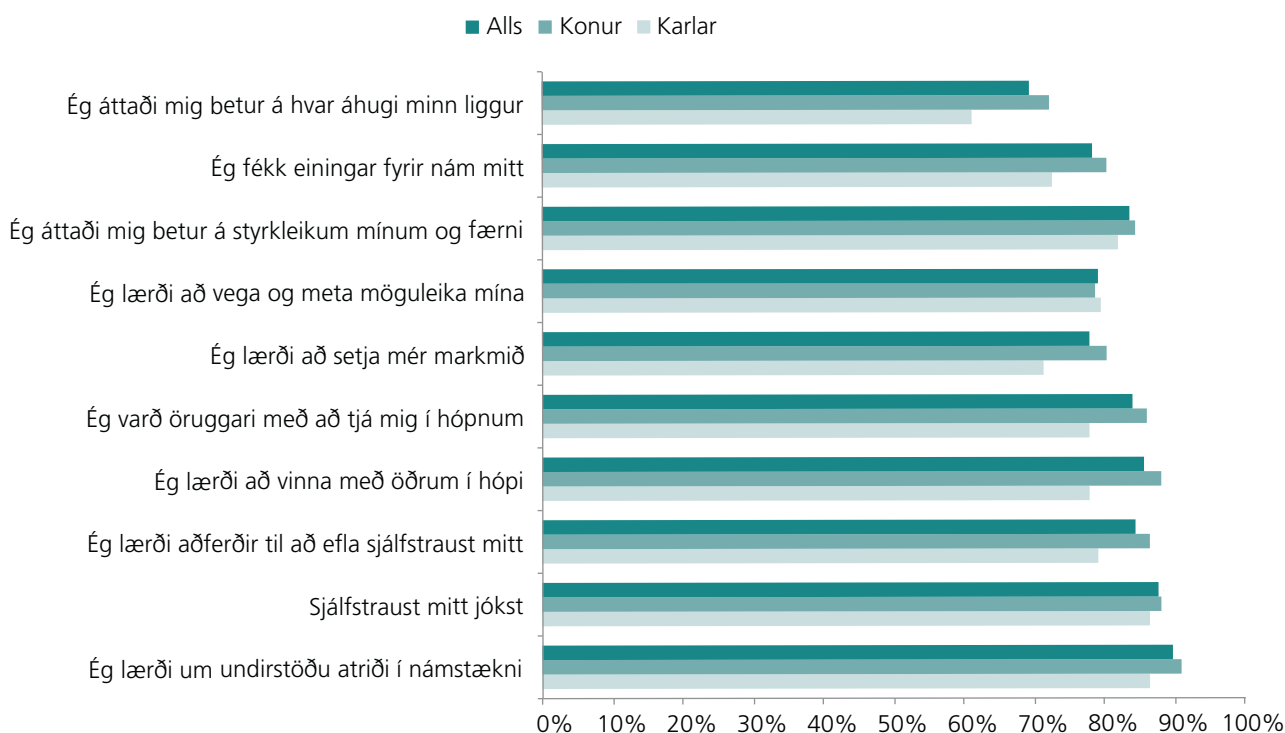
Þátttakendur voru líka beðnir um að meta hvort námið hafi haft einhver áhrif á þróun starfsferils þeirra og voru svarmöguleikar gefnir upp á fimm punkta Likert-kvarða frá *mjög sammála* til *mjög ósammála*. Í fullyrðingunni þar sem meta á hvort þátttakendur telji sig vera öruggari með að

skipuleggja starfsferil sinn eftir námið svöruðu tæplega 65% þátttakenda að þeir væru frekar eða mjög sammála fullyrðingunni. Að sama skapi töldu um 70% þátttakenda að þeir væru öruggari með að skipta um starfsvettvang eftir námið. Um 54% þátttakenda töldu sig vera öruggari þegar kom að því að vita hvert draumastarfið þeirra væri og svipað hlutfall taldi að námið hefði gagnast þeim við að velja viðeigandi starfsvettvang.

ÁHRIF ÞÁTTTÖKU Í GRUNNMENNTASKÓLANUM TIL EFLINGAR Á SJÁLFSTRAUSTI

Þátttakendur í könnuninni voru spurðir út í áhrif námsins á viðhorf þeirra til áframhaldandi náms og áhrif til eflingar á sjálfstrausti. Svarmöguleikar voru á fimm punkta Likert-kvarða frá *mjög sammála* til *mjög ósammála*. Nær undantekningalaust töldu þátttakendur að námið eflði sjálfstraustið og að þeir lærðu um undirstöðuatriði í námstækni. Þátttakendur töldu líka að þeir áttuðu sig betur á styrkleikum sínum og færni, lærðu að vinna með öðrum í hópi og lærðu aðferðir til að efla sjálfstraust sitt. Einnig töldu þátttakendur að þeir hefðu lært að vega og meta möguleika sína og væru öruggari að tjá sig í hópi. Lægst var hlutfall þátttakenda sem tóku undir þá staðhæfingu að námið hefði opnað augu þeirra fyrir áhugasviði sínu. Á mynd 4 má sjá muninn á svörum hjá konum og körlum.

Mynd 4. Hlutfall þeirra sem eru mjög sammála eða frekar sammála staðhæfingunum (N=263)

ÁHRIF NÁMS- OG STARFSRÁÐ- GJAFAR Á ÞÁTTTAKENDUR

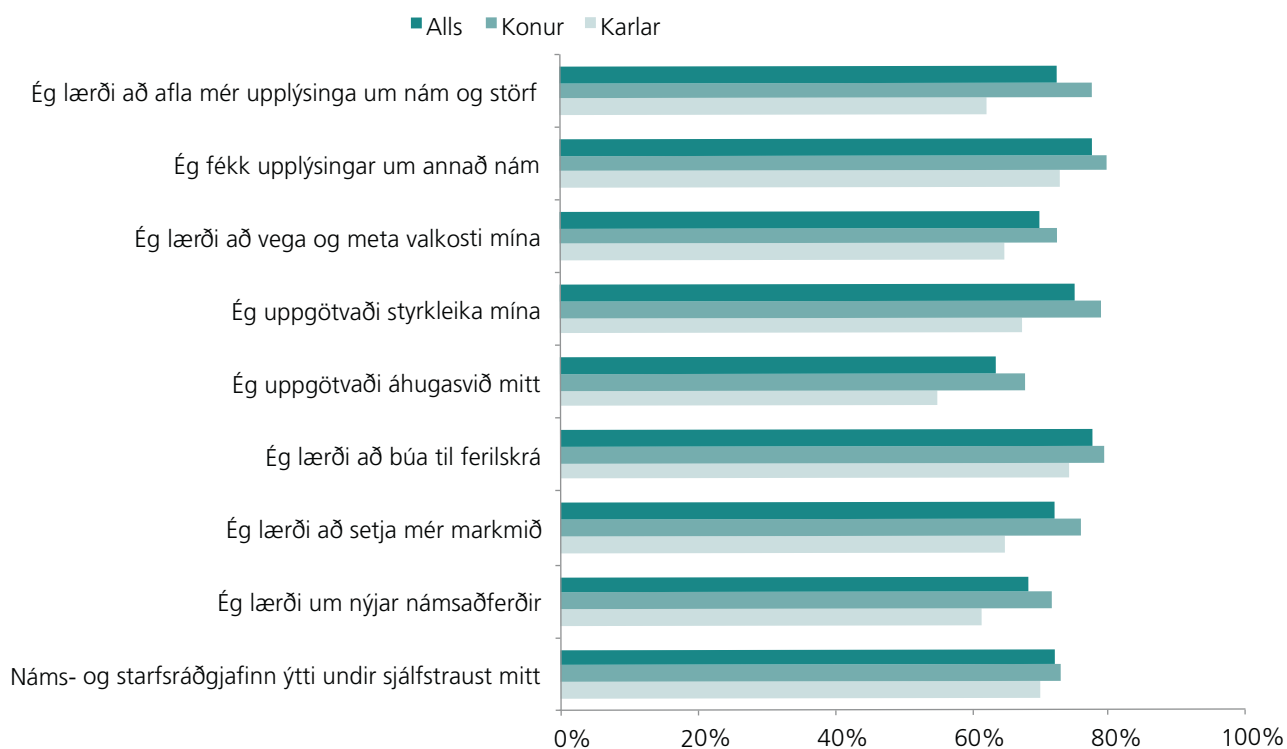
Niðurstöður sýndu að meiri hluti þátttakenda hafði farið í viðtal hjá náms- og starfsráðgjafa. Flestir þeirra sem fóru í viðtal töldu að ráðgjöfin hefði ýtt undir sjálfstraust þeirra, einnig töldu þátttakendur að þeir hefðu lært um nýjar námsaðferðir. Meirihluti þátttakenda taldi sig hafa lært að setja sér markmið og að búa til ferilskrá. Muninn á svörum karla og kvenna má sjá á mynd 5.

Þátttakendur voru einnig spurðir út í það hverjir það voru sem hvöttu þá til þess að hefja nám í Grunnmenntaskólanum og reyndust 27,5% þátttakenda hafa fengið hvatningu frá maka sínum, 23,4% frá ættingja og 23,4% frá vinum. Þegar þátttakendur voru spurðir út í það hvað hafi að endingu ráðið því að þeir tóku þá ákvörðun að skrá sig í Grunnmenntaskólann, töldu 20% að hvatning annarra hefði ráðið úrslitum. Þátttakendur voru líka spurðir út í hvort þeir hafi mælt með þessu námi við aðra og svöruðu 55% einstaklinga því játandi.

AÐ LOKUM

Í heildina hafa 887 einstaklingar lokið Grunnmenntaskólanum. Þegar söfnun netfanga hófst í marsmánuði fékkst samþykki 427 einstaklinga fyrir þátttöku í rannsókninni eða tæplega 50% þýðisins. Eftir að rannsóknin var send út voru þó nokkrir einstaklingar sem ekki náðist í sem minnkaði enn svarhlutfallið. Í heildina var svarhlutfallið þó 68% af þeim sem samþykktu að taka þátt sem verður að teljast nokkuð gott. Rannsókn Rakelar Steinvarar Hallgrímsdóttur (2008), fjallar um upplifun kvenna sem voru þátttakendur í Grunnmenntaskóla nokkurra símenntunarmiðstöðva. Að auki gerði Rakel Steinvör þátttökuathugun í einni símenntunarmiðstöðinni. Niðurstöður rannsókna hennar gefa til kynna að námið hafi verið mikilvægur þáttur í því að auka trú kvennanna á eigin getu meðal annars til að hefja nám að nýju. Niðurstöður þessarar rannsóknar sýna mjög sambærilegar niðurstöður. Ljóst er að Grunnmenntaskólinn er gott tækifæri fyrir þá einstaklinga sem ekki hafa lokið neinu formlegu námi til

Mynd 5. Hlutfall þeirra sem eru mjög sammála eða frekar sammála staðhæfingunum (N=263)

að takast á við nám að nýju og að finna sér „sinn“ farveg og „sína“ leið sem veiti þeim aukið sjálfstraust og ánægju.

Persónuleg reynsla og umhverfi einstaklingsins hefur áhrif á nám. Öll reynsla, sem hann öðlast þar með talin upplifun af námi, hefur áhrif á væntingar hans og mat á eigin færni. Áhugi einstaklingsins þróast síðan út frá því hvernig hann upplifir þessa hluti og metur með tilliti til hæfileika sinna. Að þessu ferli loknu setur einstaklingurinn sér markmið út frá áhugasviði sínu. Allir þessir þættir tengjast náms- og starfsvali hans. Ýmis fleiri atriði hafa áhrif svo sem líf-fræðilegir, félagslegir og umhverfislegir þættir.

Margir eiga sér von um draumastarf og til þess að auka líkur á því að uppfylla þær væntingar þarf einstaklingur á vinnumarkaði framtíðarinnar að huga vel að símenntun sinni. Því meiri og fjölbreyttari menntun sem hver einstaklingur aflar sér, því meiri líkur eru á að hann fái starf sem uppfyllir væntingar hans. Með því að þróa þekkingu sína, færni og reynslu sýnir einstaklingurinn fram á virkni og áhuga og þar með eykur hann líkur á því að verða eftirsóttur starfsmaður.

Fyrir marga eru það mjög erfið skref að hefja nám að

nýju. Ef til vill hafa þessir einstaklingar upplifað erfiða reynslu af fyrri skólagöngu og að hún haft hamlandi áhrif á þá og hindrað þátttöku í símenntun. Það er því grundvallaratriði að námið sem einstaklingarnir hafa valið sér svari væntingum þeirra og að námsumhverfið sé hvetjandi og styðjandi. Einnig þarf að huga að því að þeir einstaklingar sem ekki skila sér aftur inn í formlega eða óformlega skólakerfið fái upplýsingar um þau námstækifæri sem þeim stendur til boða.

Grunnmenntaskólinn er án nokkurs vafa dæmi um gagnlegt námstilboð fyrir fullorðið fólk sem ekki hefur lokið neinu formlegu námi. Námið á sér orðið nokkuð langa sögu og fjöldi fólks hefur tekið þátt í Grunnmenntaskólanum. Það er því ánægjulegt að sjá að í langflestum tilfellum eru einstaklingarnir ánægðir með námið og innihald þess. Síðast en ekki síst eru þó þátttakendurnir ánægðir með að hafa stigið skrefið til fulls og hafið nám að nýju. Að lokum langar mig að vitna í svar eins þátttakandans sem mér finnst gefa góða inn-sýn í þá þýðingu sem námið í Grunnmenntaskólanum hafði fyrir hann.

Að fara í Grunnenntaskólann var án efa sú allra besta ákvörðun sem ég hef tekið. Skólinn sneri lífi mínu við til hins betra. Þetta er alveg frábært prógramm og ég hvet alla þá sem langar aftur í nám að kíkja á þetta og bendi fólki hiklaust á þennan möguleika.

HEIMILDIR

- Andrea G. Dofradóttir og Guðbjörg Vilhjálmsdóttir. (2011). Náms- og starfsráðgjöf við fullorðna – Ísland í samanburði við hin Norðurlöndin. Í *Gátt ársrit um fullorðinsfræðslu og starfsmenntun*, 2011, 33–43. Reykjavík: Fræðslumiðstöð atvinnulífsins.
- Ásmundur Hilmarsson. (2010). Um vinnuafli og markhóp Fræðslumiðstöðvar atvinnulífsins. Í *Gátt ársrit um fullorðinsfræðslu og starfsmenntun*, 2010, 95–97. Reykjavík: Fræðslumiðstöð atvinnulífsins.
- Blustein, D. (2006). *The psychology of working: A New Perspective for Career Development, Counseling, and Public Policy*. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum.
- Fræðslumiðstöð atvinnulífsins. (2012b). *Grunnenntaskóli – námskrá*. Sótt 12. febrúar 2012 af http://frae.is/files/Grunnenntaskoli-Blatt_1185853824.pdf.
- Griffin, B. og Hesketh, B. (2005). Counseling for Work Adjustment. Í S. D. Brown og R. W. Lent (Ritstj.), *Career development and counseling. Putting theory and research to work* (bls. 483–505). Hoboken, NJ: Wiley.
- Efling-stéttarfélag. (2002). *Fréttablað Eflingar*. Sótt 4. mars 2012 af http://www.efling.is/efling/upload/files/utgafa/frettablad_eflingar/efling_2_02.pdf.
- Forsætisráðuneytið. (2011). *Ísland 2020 – sókn fyrir atvinnulíf og samfélag: Þekking, sjálfbærni, velferð*. Sótt 10. mars 2012 af <http://www.forsaetisraduneyti.is/media/Skyrslur/island2020.pdf>.
- Guðbjörg Vilhjálmsdóttir, Andrea G. Dofradóttir og Guðrún Birna Kjartansdóttir. (2011). *Voice of users: Promoting quality of guidance for adults in the Nordic countries*. Sótt 21. mars 2012 af http://www.nordvux.net/download/6821/voice_of_users.pdf.
- Jóhanna Rósa Arnardóttir og Jón Torfi Jónasson. (2004). Gildi menntunar í lífi fullorðins fólks. *Tímarit um menntarannsóknir*, 1. árg., 129–143.
- Menntamálaráðuneytið. (2010). *Mótun stefnu um nám alla ævi: Þróun menntastefnu á Íslandi í evrópsku samhengi*. Sótt 26. apríl 2012 af http://www.menntamalaraduneyti.is/media/MRN-pdf-namskrar/Motun_stefnu_um_nam_alla_aevi.pdf.
- Rakel Steinvör Hallgrímsdóttir. (2008). *Annað tækifæri – í nám að nýju. Reynsla og líðan fullorðinna kvenna með litla formlega menntun sem hefja nám að nýju*. Óbirt MA-ritgerð. Háskóli Íslands: Félagsvísindadeild.
- Þóra Ásgeirsdóttir. (2009). *Mat á námskeiðunum Aftur í nám og Skref til sjálfshjálpar í lestri og ritun*. Sótt 21. mars 2012 af http://www.frae.is/files/skyrsla-FRAE-lokautgafa_1493331047.pdf.

UM HÖFUNDINN

Eydís Katla Guðmundsdóttir er náms- og starfsráðgjafi hjá Fræðsluneti Suðurlands og er þátttakandi í verkefninu Náms- og starfsráðgjöf á vinnustað. Hún er með MA- próf frá Háskóla Íslands í náms- og starfsráðgjöf og B.Ed- próf frá Kennaraháskóla Íslands.

ABSTRACT

The major aim of this study is to evaluate the educational and vocational progression of adult students who completed the continuing education program called Grunnenntaskólinn. Grunnenntaskólinn is a program specifically designed for adults who have not finished any formal education after compulsory schooling. A questionnaire focusing on the employment status, further education, self-evaluations and experiences in the program and with career counselling was designed. The questionnaire was administered to 427 participants who attended and completed in Grunnenntaskólinn in the years 2003 through 2010. Results indicate that participation in Grunnenntaskólinn has been an encouragement for further studies. More than half of the adult learners had continued studying. Additionally, results indicate that fewer were unemployed after finishing the program than in the start. The program seems to have increased the adults' awareness of their competencies. Their career management efficacy beliefs seem to have increased. Finally, the adult students were generally satisfied with the career interventions offered and felt the experiences had benefited their career development. The results have implications for lifelong education centres and policy makers who want to design educational programs for adult learners.